ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1953

Vyhlásené: 31.12.1953 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

114.

Vládne nariadenie

zo dňa 23. decembra 1953

o dodávkovej povinnosti a o výkupe poľnohospodárskych výrobkov.

Vláda Československej republiky nariaďuje podľa § 14 zákona č. 56/1952 Sb., o dodávkovej povinnosti a o výkupe poľnohospodárskych výrobkov (ďalej len „zákon“):

Časť I.
Rozsah dodávkovej povinnosti.

§ 1.

Dodávkovú povinnosť podľa zákona majú:

a) štátne majetky a ostatné poľnohospodárske závody štátneho socialistického sektora (poľnohospodárske závody národných podnikov, poľnohospodárske závody v správe národných výborov, komunálne poľnohospodárske závody a pod.),

b) jednotné roľnícke družstvá, ktoré pre spoločné hospodárenie prijaly vzorové stanovy jednotných roľníckych družstiev (ďalej len „jednotné roľnícke družstvá“), a ich členovia, pokiaľ užívajú záhumienky (ďalej len „záhumienkári“),

c) členovia jednotných roľníckych družstiev, ktorí dosiaľ neprijali pre spoločné hospodárenie vzorové stanovy jednotných roľníckych družstiev (ďalej len „členovia jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu“), a jednotlive hospodáriaci roľníci,

d) ostatné osoby, ktoré sú držiteľmi poľnohospodárskej pôdy alebo chovajú hospodárske zvieratá.

§ 2.

(1) Dodávková povinnosť sa vzťahuje na tieto poľnohospodárske výrobky:

a) zrnoviny: obilniny (pšenica, raž, jačmeň, ovos, kukurica, pohánka, proso, cirok zrnový a obilné smesi), jedlé strukoviny (jedlý hrach, šošovica, jedlá fazuľa a cícer jedlý), kŕmne strukoviny (kŕmny hrach, kŕmna fazuľa, peluška, vika, lupina, bôb obyčajný, cícer kŕmny a ich smesi) a miešanky (smesi obilnín so strukovinami);

b) olejniny: repka, repica, mak, slnečnica, ľaničník, sója, požlt, horčica, sezam a ricín;

c) zemiaky;

d) technické plodiny: cukrovka, čakanka, ľan (stonky a semená), konope (stonky a semená), chmeľ, tabak, cirok metlový (slama a semená) a koreninová paprika;

e) seno;

f) ďatelinové a trávne semená každého druhu, pokiaľ sú pestované na množiteľských plochách zriadených na ornej pôde;

g) zelenina: zeler, cibuľa, cesnak, kel, karotka, kaleráb, karfiol, uhorky nakladačky, uhorky šalátovky, petržlen, rajčiaky, šalát, kapusta a zeleninová paprika;

h) ovocie: jablká, hrušky, čerešne, višne, marhule, broskyne, slivky, mandle, orechy, ríbezle a egreše;

ch) hrozno;

i) liečivé a aromatické rastliny;

j) koreniny: majorán, rasca, aníz, fenikel a koriander;

k) mäso: najmä jatočný dobytok, jatočné teľce, jatočné ošípané a jatočná hydina;

l) mlieko kravské;

m) vajcia (slepačie);

n) ovčia vlna.

(2) Ministerstvo výkupu môže rozšíriť dodávkovú povinnosť na ostatné poľnohospodárske výrobky a vedľajšie produkty poľnohospodárskeho hospodárenia, ak to vyžadujú potreby štátneho hospodárenia s potravinami a surovinami.

Časť II.

Dodávková povinnosť štátnych majetkov a ostatných poľnohospodárskych závodov štátneho socialistického sektora.

§ 3.

(1) Štátne majetky sú povinné dodať štátu všetky poľnohospodárske výrobky v množstve určenom štátnym plánom rozvoja národného hospodárstva, ako i všetky poľnohospodárske výrobky vyrobené nad takto určené množstvo, ktoré nepotrebujú na účely svojho hospodárstva alebo pre naturálne plnenie svojim zamestnancom.

(2) Štátne majetky sú povinné uzavrieť s oprávnenými vykupovačmi poľnohospodárskych výrobkov hospodárske smluvy podľa zákona č. 99/1950 Sb., o hospodárskych smluvách a štátnej arbitráži, na dodávky poľnohospodárskych výrobkov podľa druhov a množstiev určených štátnym plánom rozvoja národného hospodárstva.

§ 4.

Pre ostatné poľnohospodárske závody štátneho socialistického sektora platia rovnaké povinnosti ako pre štátne majetky; pritom sa množstvom určeným štátnym plánom rozvoja národného hospodárstva rozumie v závodoch krajsky plánovaných množstvo poľnohospodárskych výrobkov zodpovedajúce výške povinných dodávok jednotných roľníckych družstiev.

§ 5.

(1) Za poľnohospodárske výrobky, ktoré štátne majetky a ostatné poľnohospodárske závody štátneho socialistického sektora dodávajú nad množstvo určené štátnym plánom rozvoja národného hospodárstva, dostanú vyššie ceny.

(2) Ministerstvo výkupu môže v odôvodnených prípadoch povoliť odchýlnu úpravu použitia poľnohospodárskych výrobkov vyrobených nad množstvo určené štátnym plánom rozvoja národného hospodárstva.

Časť III.

Povinné dodávky a dodávkové smluvy jednotných roľníckych družstiev, záhumienkárov, členov jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu, jednotlive hospodáriacich roľníkov a ostatných osôb, ktoré sú držiteľmi poľnohospodárskej pôdy alebo hospodárskych zvierat.

Základy pre vymeriavania povinných dodávok.

§ 6.

(1) Jednotným roľníckym družstvám, záhumienkárom, členom jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu, jednotlive hospodáriacim roľníkom a ostatným osobám, ktoré sú držiteľmi poľnohospodárskej pôdy, sa vymeriavajú povinné dodávky

a) zrnovín, zemiakov a vajec z každého hektáru ornej pôdy;

b) olejnín a zeleniny z každého hektáru plochy plánovanej pre osetie (osádzanie) týmito plodinami;

c) hrozna z každého áru plodných viníc;

d) mäsa, mlieka a sena z každého hektáru poľnohospodárskej pôdy;

e) vlny z každého kusa oviec.

(2) Záhumienkárom a držiteľom poľnohospodárskej pôdy s výmerou do 0,5 ha včítane sa vymeriavajú povinné dodávky mäsa a vajec z hospodárstva bez zreteľa na výmeru pôdy.

(3) Záhumienkárom, ďalej členom jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu s výmerou poľnohospodárskej pôdy do 2 ha včítane a jednotlive hospodáriacim roľníkom s výmerou poľnohospodárskej pôdy do 2 ha včítane sa vymeria povinná dodávka mlieka podľa počtu chovaných kráv.

(4) Chovateľom hospodárskych zvierat, ktorí nie sú držiteľmi poľnohospodárskej pôdy, sa vymeriavajú povinné dodávky

a) mlieka podľa počtu chovaných kráv;

b) ovčej vlny z každého kusa oviec;

c) vajec, ak chovajú viac než 10 sliepok.

§ 7.

(1) Poľnohospodárskou pôdou je orná pôda, chmeľnice, vinice, prútniky, domáce záhrady s výmerou nad 0,1 ha, ovocné sady, škôlky, trvalé lúky a pastviny.

(2) Ornou pôdou sú aj ovocné sady s podkultúrou rolí (ovocné stromy na osiatych plochách), dočasné lúky a plochy pre intenzívne pestovanie záhradných plodín.

(3) Celková výmera poľnohospodárskej pôdy v obci, rozhodná pre vymeranie povinných dodávok, nesmie byť bez povolenia Ministerstva pôdohospodárstva alebo jeho orgánov znížená proti stavu zistenému k 15. marcu 1953 pri štatistickom sčítaní plôch kultúr.

§ 8.

(1) Z výmery ornej pôdy rozhodnej pre vymeranie povinných dodávok zrnovín a zemiakov sa vynímajú:

a) plochy, na ktoré bola uzavretá smluva o výrobe a dodávke šľachtených osív a sadiva zeleniny, kvetín, semenných okopanín, liečivých a aromatických rastlín, ďatelovín, trávin a korenín, a to pre všetky stupne množenia;

b) plochy udržovacieho šľachtenia osív obilnín, strukovín, olejnín, pradných rastlín a zemiakového sadiva, pokiaľ boly smluvne zabezpečené;

c) plochy osiate (osádzané) olejninami, technickými plodinami, zeleninou, liečivými a aromatickými rastlinami a koreninami.

(2) Z výmery poľnohospodárskej pôdy rozhodnej pre vymeranie povinných dodávok mäsa, mlieka a sena sa vynímajú plochy chmeľníc, viníc, prútnikov, škôlok, plochy intenzívne obhospodarovaných plantáží ríbezlí a egreša a ovocných zákrskových sadov (krskovní) starších ako päť ročných, ako i plochy osiate (osádzané) ľanom, konopami, tabakom, cirokom metlovým, koreninovou paprikou, liečivými a aromatickými rastlinami a koreninami.

(3) Do výmery poľnohospodárskej alebo ornej pôdy rozhodnej pre vymeranie povinných dodávok zrnovín, zemiakov, mäsa, mlieka, vajec a sena sa započítava jednotným roľníckym družstvám

a) pôda novo získaná vysušením močiarov a barín, odstránením krovísk alebo iným zúrodnením pozemkov dosiaľ nespôsobilých na poľnohospodársku výrobu,

b) novo obrobená orná pôda, ktorá ako orná pôda nebola viac rokov používaná (ležala ladom), až tretím rokom nasledujúcim po roku, v ktorom bola pôda rekultivovaná alebo novo obrobená.

(4) Do výmery poľnohospodárskej alebo ornej pôdy rozhodnej pre vymeranie povinných dodávok mäsa, mlieka a vajec sa započítava jednotným roľníckym družstvám s plánovanou výrobou zeleniny, alebo ktoré obhospodarujú intenzívne ovocné sady, plocha osádzaná zeleninou, poprípade týmito ovocnými sadmi, iba polovičnou výmerou; taktiež sa započítavajú len polovičnou výmerou plochy, na ktoré jednotné roľnícke družstvá uzavrely smluvy o výrobe a dodávke šľachtených osív ďatelovín a trávin.

§ 9.

(1) Pre vymeranie povinných dodávok jednotným roľníckym družstvám je rozhodná výmera pôdy užívaná družstvom bez pozemkov ponechaných záhumienkárom.

(2) Pre vymeranie povinných dodávok členom jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu a jednotlive hospodáriacim roľníkom je rozhodná vždy výmera pôdy patriacej poľnohospodárskemu závodu bez rozdielu, či ide o pôdu vlastnú, najatú alebo inak do užívania prevzatú, i keď leží v katastri dvoch alebo viac obcí. Poľnohospodársky závod, ktorý je vo vlastníctve viac osôb, avšak hospodárenie je spoločné, sa považuje za jeden celok.

(3) Pri jednotných roľníckych družstvách nižšieho typu sa i po rozoraní medzí určí povinná dodávky každému členovi osobitne, a to podľa výmery jeho pôdy včítane pôdy odovzdanej na spoločné obrábanie. Na pôdu spoločne obrábanú, ktorú jednotné roľnícke družstvo nižšieho typu získalo inak než od svojich členov, sa vymeria členom družstva spoločná povinná dodávka (§ 11 ods. 5).

Dodávkové normy.

§ 10.

Výška povinných dodávok zrnovín, olejnín, zemiakov, zeleniny, hrozna, mäsa, mlieka, vajec, ovčej vlny a sena sa určí pevnými dodávkovými normami.

§ 11.

(1) Dodávkové normy sa určia iné pre jednotné roľnícke družstvá, iné pre záhumienkárov, iné pre členov jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu, jednotlive hospodáriacich roľníkov a ostatné osoby, ktoré sú držiteľmi poľnohospodárskej pôdy.

(2) Dodávkové normy pre členov jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu, pre jednotlive hospodáriacich roľníkov a ostatné osoby, ktoré sú držiteľmi poľnohospodárskej pôdy, sú pri zrnovinách, olejninách, zemiakoch, zelenine, hrozne, mäse, mlieku, vajciach a ovčej vlne

odstupňované do skupín podľa veľkosti poľnohospodárskeho závodu; pri sene sú rovnaké bez zreteľa na veľkosť poľnohospodárskeho závodu.

(3) Dodávkové normy pre jednotné roľnícke družstvá a pre záhumienkárov sú rovnaké pre všetky poľnohospodárske závody bez zreteľa na ich veľkosť.

(4) Pre poľnohospodárske závody jednotlive hospodáriacich roľníkov, ktoré sú v dočasnej správe miestnych národných výborov, platia dodávkové normy pre jednotlive hospodáriacich roľníkov, a to najvyššie s výmerou poľnohospodárskej pôdy od 5 do 10 ha.

(5) Spoločná povinná dodávka pre členov jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu podľa § 9 ods. 3 sa vymeria podľa dodávkovej normy platnej pre jednotlive hospodáriacich roľníkov, a to najvyššie s výmerou poľnohospodárskej pôdy od 5 do 10 ha.

§ 12.

(1) Dodávkové normy zrnovín, olejnín, zemiakov, zeleniny, hrozna, mäsa, mlieka, vajec, ovčej vlny a sena určí vláda pre jednotlivé kraje.

(2) Na podklade dodávkových noriem určených pre kraj schvaľuje výšku dodávkových noriem pre jednotlivé okresy rada krajského národného výboru na návrh krajského splnomocnenca Ministerstva výkupu. Pritom norma určená pre kraj nesmie byť skrátená; prekročená smie byť najviac o 2 %.

(3) Platnosť dodávkových noriem schválených pre jednotlivé okresy podľa odseku 2 potvrdzuje Ministerstvo výkupu.

§ 13.

(1) Okrem výnimiek povolených týmto nariadením nie je prípustné:

a) použiť pre obec iné dodávkové normy než ktoré sú určené pre okres;

b) preraďovať poľnohospodárske závody do inej skupiny, než do ktorej podľa výmery poľnohospodárskej pôdy náležia;

c) ukladať povinné dodávky väčšie alebo menšie než koľko je podľa určených noriem.

(2) Pre okresy, v ktorých sa vyskytujú značné rozdiely vo výrobných podmienkach jednotlivých obcí, sa povoľuje použitie dodávkovej normy odchýlnej od dodávkovej normy určenej pre okres, a to za týchto podmienok:

a) odchýlne dodávkové normy pre jednotlivé obce schvaľuje rada okresného národného výboru na návrh okresného splnomocnenca Ministerstva výkupu, pri čom môže znížiť alebo zvýšiť normy platné pre okres najviac o 30 %; vyššiu odchýlku môže povoliť vo výnimočných prípadoch len Ministerstvo výkupu;

b) norma určená pre okres nesmie byť skrátená; prekročená smie byť najviac o 1 %.

§ 14.

Z obecných pastvín a z iných pastvín spoločne užívaných, pokiaľ na nich nehospodári jednotné roľnícke družstvo, vymeria sa spoločná povinná dodávka mäsa z každého hektáru tejto pôdy; výmer sa doručí miestnemu národnému výboru, ktorý túto dodávku rozdelí na jednotlive hospodáriacich roľníkov podľa podielu, v akom každý z nich túto pôdu užíva.

§ 15.

Ministerstvo výkupu môže povoliť osobitnú úpravu povinných dodávok

a) mäsa, mlieka a vajec jednotným roľníckym družstvám, záhumienkárom, členom jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu, jednotlive hospodáriacim roľníkom a ostatným držiteľom poľnohospodárskej pôdy, ak pestujú prevažne zeleninu alebo inú plodinu, alebo ak sa špecializujú na intenzívne obhospodárovanie ovocných sadov;

b) zrnovín a zemiakov jednotným roľníckym družstvám, ktoré zrnoviny alebo zemiaky nepestujú, alebo ich pestujú iba v nepatrnom rozsahu.

§ 16.
Dodávkové smluvy.

(1) Dodávka technických plodín, ovocia, liečivých a aromatických rastlín, korenín a ďatelinových a trávnych semien v množstve určenom plánom výkupu sa zabezpečuje dodávkovými smluvami (kontraktáciou), ktoré uzavierajú vykupovači (§ 31) s pestovateľmi.

(2) Pestovatelia plodín uvedených v odseku 1 sú povinní dodať štátu množstvo, na ktoré s nimi bola uzavretá dodávková smluva.

Oslobodenie a sľavy.

§ 17.

(1) Od povinných dodávok zrnovín, zemiakov a olejnín sa oslobodzujú záhumienkári, členovia jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu s výmerou poľnohospodárskej pôdy do 0,5 ha včítane a ostatní držitelia poľnohospodárskej pôdy do 0,5 ha včítane; v horských oblastiach sa oslobodzujú od povinných dodávok zrnovín a zemiakov aj, ak obhospodarujú poľnohospodársku pôdu s výmerou do 2 ha včítane, ak pritom orná pôda nepresahuje 0,4 ha.

(2) Od povinných dodávok sena sa oslobodzujú záhumienkári, členovia jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu s výmerou poľnohospodárskej pôdy do 2 ha včítane a jednotlive hospodáriaci roľníci s výmerou poľnohospodárskej pôdy do 2 ha včítane.

(3) Od povinných dodávok zeleniny sa oslobodzujú záhumienkári, členovia jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu s výmerou poľnohospodárskej pôdy do 0,5 ha včítane a ostatní držitelia poľnohospodárskej pôdy do 0,5 ha včítane, ak plocha osádzaná zeleninou nepresahuje 10 árov.

(4) Od povinných dodávok hrozna sa oslobodzujú držitelia viníc, ak výmera ich vinice nepresahuje pri jednotných roľníckych družstvách 20 árov, u záhumienkárov, ako aj u členov jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu a u ostatných držiteľov viníc 5 árov.

(5) Od povinných dodávok mäsa, mlieka a vajec sa oslobodzujú záhumienkári, členovia jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu s výmerou poľnohospodárskej pôdy do 0,5 ha včítane a ostatní držitelia poľnohospodárskej pôdy do 0,5 ha včítane, ak

A. v ich domácnosti žijú

a) najmenej 2 osoby staršie než 65 ročné, ak ide o mužov, alebo než 55 ročné, ak ide o ženy, alebo 2 trvalo práceneschopné osoby, alebo

b) 3 alebo viac detí mladších než 15 ročných, alebo

c) 2 deti mladšie než 15 ročné a jedna osoba staršia než 65 ročná, ak ide o muža, alebo 55 ročná, ak ide o ženu, poprípade jedna trvalo práceneschopná osoba, alebo

B. ide o muža staršieho než 65 ročného alebo o ženu staršiu než 55 ročnú alebo o osobu trvalo práceneschopnú, pokiaľ také osoby hospodária osamotene, alebo

C. ide o zamestnancov podniku socialistického sektora, úradov, organizácií a inštitúcií, dôchodcov a penzistov, ktorí nechovajú dobytok alebo sliepky.

Oslobodenie od povinnej dodávky mlieka sa však nevzťahuje na chovateľov dvoch alebo viac kráv.

(6) Od povinných dodávok mlieka sa oslobodzujú chovatelia kráv, ktorí neužívajú poľnohospodársku pôdu, ak chovajú len jednu kravu a ak sú u nich splnené podmienky uvedené v odseku 5 písm. A) alebo B).

(7) Osobám uvedeným v odseku 5 písm. C), ďalej podnikom, organizáciám a pod., ktoré sú držiteľmi poľnohospodárskej pôdy od 0,5 ha do 2 ha včítane a nechovajú dobytok alebo sliepky a ani im nebol chov dobytka alebo sliepok plánovaný (napr. majitelia rekreačných chát) sa nevymeria povinná dodávka mäsa, mlieka a vajec; bude im však vymeraná povinná dodávka sena.

§ 18.

Jednotlive hospodáriacim roľníkom, ktorým bola miestnym národným výborom pridelená poľnohospodárska pôda do povinnej árendy, sa vymerajú povinné dodávky podľa dodávkových noriem platných pre skupinu, do ktorej by patrili bez pôdy v povinnej árende; pritom sa na pôdu v povinnej árende poskytne sľava až do výšky 50 % z dodávkových noriem mäsa, mlieka a vajec.

§ 19.

(1) Jednotným roľníckym družstvám, ktoré prevzaly do užívania pôdu bez hospodárskych zvierat od miestnych národných výborov, štátnych majetkov alebo iných držiteľov pôdy, ktorí nie sú členmi družstva, alebo ktoré prevzaly do užívania pôdu z tzv. štátnych pozemkových rezerv, nevymerajú sa na túto pôdu povinné dodávky mäsa, mlieka a vajec na bežný rok, a ak došlo k prevzatiu v druhej polovici roka, ešte aj na najbližšie nasledujúci rok. Ak celková výmera pôdy prevzatá v určitom roku je vyššia než polovica všetkej pôdy družstva, nevymerajú sa na takto prevzatú pôdu povinné dodávky mäsa, mlieka a vajec v prvom a ešte aj v druhom roku po prevzatí; ak celková výmera pôdy prevzatá v určitom roku nepresahuje polovicu všetkej pôdy družstva, je však väčšia než 20 ha, vymeria sa na takto prevzatú pôdu povinná dodávka mäsa, mlieka a vajec v prvom a druhom roku po roku prevzatia v polovičnej výške.

(2) Jednotným roľníckym družstvám, ktoré prevzaly do užívania pôdu od miestnych národných výborov, štátnych majetkov alebo iných držiteľov pôdy, ktorí nie sú členmi družstva, s nižšími než plánovanými stavmi hospodárskych zvierat, poskytne Ministerstvo výkupu primeranú sľavu z povinných dodávok mäsa, mlieka a vajec na bežný rok, a ak došlo k prevzatiu v druhej polovici roka, ešte aj na najbližšie nasledujúci rok.

(3) Jednotným roľníckym družstvám, ktorým sa započítava rekultivovaná pôda alebo pôda ležiaca ladom do výmery poľnohospodárskej alebo ornej pôdy až tretím rokom po rekultivácii alebo novom obrobení (§ 8 ods. 3), sa poskytne v tomto roku na túto pôdu sľava vo výške 50 % z určených dodávkových noriem mäsa, mlieka a vajec.

§ 20.

(1) Jednotným roľníckym družstvám v pohraničných okresoch určených vládou môže Ministerstvo výkupu poskytnúť v jednotlivých prípadoch na návrh krajského národného výboru sľavy až do výšky 10 % z určených dodávkových noriem.

(2) Jednotným roľníckym družstvám môže Ministerstvo výkupu poskytnúť sľavy z povinných dodávok mäsa, mlieka a sena z pastvín, ktoré im boly prenechané na užívanie štátnymi lesmi, alebo z plôch, ktoré slúžily ako obecné pastviny alebo iné pastviny spoločne užívané, a ktoré nemožno využiť inak než vypásaním.

(3) Členom jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu a jednotlive hospodáriacim roľníkom s výmerou poľnohospodárskej pôdy nad 0,5 ha, môže byť povolená sľava z povinnej dodávky zrnovín, zemiakov, mäsa, mlieka a vajec, ak ich rodinu tvorí zvlášť veľký počet členov celkom odkázaných na výživu z hospodárstva a žijúcich v spoločnej domácnosti.

§ 21.

(1) Dodávkové smluvy na technické plodiny sa neuzavierajú so záhumienkármi, ďalej s členmi jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu s výmerou poľnohospodárskej pôdy do 0,5 ha včítane a s ostatnými držiteľmi poľnohospodárskej pôdy do 0,5 ha včítane.

(2) Dodávkové smluvy na ovocie sa neuzavierajú s držiteľmi domácich záhrad s výmerou do 0,1 ha včítane.

Časť IV.
Zmeny povinných dodávok a dodávkových smlúv.

§ 22.

(1) Zmena sa vykoná v priebehu roka, ak

a) bolo s povolením okresného národného výboru vykonané zaoranie poškodených kultúr technických plodín alebo olejnín;

b) bola pri oseve o viac než 10 % zmenšená alebo zväčšená plocha, ktorá bola odpočítaná z výmery pôdy rozhodnej pre vymeranie povinnej dodávky (§ 8 ods. 1 a 2);

c) bola so súhlasom Ministerstva pôdohospodárstva alebo orgánov ním poverených zmenšená výmera poľnohospodárskej alebo ornej pôdy (§ 7 ods. 3);

d) bolo v priebehu roka zistené, že bola zatajená poľnohospodárska alebo orná pôda;

e) došlo k nezavinenému uhynutiu dobytka;

f) sa zvýšil počet oviec.

(2) Zmeny musí byť vykonaná do 14 dní po dni, keď nastala alebo bola zistená skutočnosť ju odôvodňujúca, pri rastlinných výrobkoch však najneskoršie do 30. júna bežného roka.

§ 23.

(1) Ak členovia jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu alebo jednotlive hospodáriaci roľníci prijmú pre spoločné hospodárenie vzorové stanovy jednotných roľníckych družstiev alebo do jednotných roľníckych družstiev vstúpia, zodpovedajú za splnenie povinných dodávok pripadajúcich na čas do dňa usnesenia o prijatí stanov lebo do dňa vstupu. Zvyšujúcu časť prejíma družstvo; pritom sa výška povinných dodávok upraví podľa dodávkových noriem platných pre jednotné roľnícke družstvá a určí sa zvlášť povinná dodávka na záhumienky členom ponechané.

(2) Členom jednotných roľníckych družstiev, ktorí z družstva vystúpili alebo boli vylúčení, vymeria sa na zvyšujúce obdobie povinná dodávka na pôdu, ktorá im bola ponechaná, podľa dodávkových noriem platných pre jednotlive hospodáriacich roľníkov. Povinné dodávky družstva sa primerane znížia. Obdobne sa upravia aj dodávkové smluvy.

Časť V.
Postup pri vymeriavaní povinných dodávok a uzavieraní dodávkových smlúv.

§ 24.

(1) Národné výbory sú povinné každoročne vyhotoviť podľa svojich evidenčných záznamov soznamy poľnohospodárskych závodov a osôb podliehajúcich dodávkovej povinnosti a predložiť tieto soznamy do 30. novembra okresnému splnomocnencovi Ministerstva výkupu. V soznamoch uvedú všetky údaje potrebné na riadne vymeranie povinných dodávok, najmä údaje o výmere obhospodárovanej poľnohospodárskej a ornej pôdy, o počte chovaných hospodárskych zvierat a pod.

(2) Miestne národné výbory vyhotovia soznamy členov jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu, jednotlive hospodáriacich roľníkov a ostatných osôb podliehajúcich dodávkovej povinnosti a vyložia ich na čas 7 dní na verejné nahliadnutie. Ak sa neshodujú údaje v sozname uvedené so skutočným stavom, najmä aj ak je uvedená nižšia výmera poľnohospodárskej alebo ornej pôdy rozhodnej pre vymeranie povinných dodávok, je každá osoba, ktorej sa nesprávne údaje týkajú, povinná oznámiť to miestnemu národnému výboru. Pripomienky musí miestny národný výbor prejednať tak, aby boly vybavené pred odovzdaním soznamu okresnému splnomocnencovi Ministerstva výkupu.

(3) Soznamy podľa odseku 2 môžu byť nahradené všeobecným rozpisovým sumárom poľnohospodárskej výroby, pokiaľ obsahuje údaje uvedené v odseku 1.

(4) Okresné národné výbory vyhotovia soznamy jednotných roľníckych družstiev.

§ 25.

Výšku povinných dodávok poľnohospodárskych výrobkov s výnimkou plodín, na ktoré sa uzavierajú dodávkové smluvy (§ 26), určí okresný splnomocnenec Ministerstva výkupu jednotným roľníckym družstvám, záhumienkárom, členom jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu, jednotlive hospodáriacim roľníkom a ostatným osobám podliehajúcim dodávkovej povinnosti písomným výmerom. Výmery pre jednotné roľnícke družstvá spolupodpisuje predseda okresného národného výboru.

§ 26.

(1) Na zabezpečenie dodávok technických plodín, ovocia, liečivých a aromatických rastlín, korenín a ďatelinových a trávnych semien uzavierajú vykupovači (§ 31) dodávkové smluvy s jednotnými roľníckymi družstvami jednotlive a s členmi jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu, s jednotlive hospodáriacimi roľníkmi, ako i s ostatnými osobami podliehajúcimi dodávkovej povinnosti hromadne za celú obec.

(2) V prípade odmietnutia uzavretia dodávkovej smluvy vydá okresný splnomocnenec Ministerstva výkupu náhradný výmer, a to na množstvo, na ktoré mala byť podľa plánu výkupu uzavretá smluva.

(3) Dodávkovými smluvami sa zaväzujú pestovatelia vykonať v určených lehotách všetky agrotechnické opatrenia, sber úrody a výmlat a splniť v určených lehotách smluvný záväzok. Naproti tomu sa zaväzuje oprávnený vykupovač, že odoberie všetky výrobky vyhovujúce určeným akostným normám, vyplatí za ne platné výkupné ceny, zabezpečí dodávky osív a hnojív a zpätný odpredaj krmív, poprípade iných výrobkov.

(4) Pestovateľom, ktorí nesplnia dodávky podľa smluvy v určenej lehote, vydá okresný splnomocnenec Ministerstva výkupu na návrh výkupcu výzvu na splnenie celého nedodaného množstva.

§ 27.

(1) Jednotné roľnícke družstvá, záhumienkári, členovia jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu, jednotlive hospodáriaci roľníci a ostatné osoby podliehajúce dodávkovej povinnosti, sa môžu proti nesprávnemu vymeraniu povinných dodávok odvolať; odvolanie však nemá odkladný účinok.

(2) Odvolanie sa podáva písomne u okresného splnomocnenca Ministerstva výkupu, a to do 7 dní po doručení výmeru (§ 25 a § 26 ods. 2).

(3) Okresný splnomocnenec je povinný včas podané odvolanie preskúmať do 14 dní po dni, keď ho dostal. Ak dospeje k názoru, že odvolanie je opodstatnené, zruší v tej istej lehote napadnutý výmer a vydá nový výmer. Inak odvolanie predloží v tej istej lehote so svojím odôvodnením okresnému národnému výboru.

(4) Rada okresného národného výboru je povinná odvolanie prejednať a so svojím stanoviskom predložiť do 14 dní po dni, keď jej bolo doručené, krajskému splnomocnencovi Ministerstva výkupu.

(5) Krajský splnomocnenec Ministerstva výkupu je povinný o odvolaní rozhodnúť do 14 dní po dni, keď mu bolo doručené. Jeho rozhodnutie je konečné.

Časť VI.
Naturálne odmeny.

§ 28.

(1) Odmeny za práce vykonané strojovými a traktorovými stanicami sa platia v naturáliách. Tieto odmeny sa odovzdávajú oprávneným vykupovačom (§ 31) na podklade účtov, ktoré vystavuje strojová a traktorová stanica. Ministerstvo pôdohospodárstva po dohode s ministerstvami výkupu a financií určí, za ktoré práce strojových a traktorových staníc a ktorými poľnohospodárskymi výrobkami sa platí v naturáliách. Ak účet v naturáliách za práce strojových a traktorových staníc pre jednotné roľnícke družstvo nedosiahne určené percento povinných dodávok, budú jednotnému roľníckemu družstvu úmerne zvýšené povinné dodávky poľnohospodárskych výrobkov určených na naturálne platenie.

(2) Odmena za spracovanie zrnovín na jedlé mlynské výrobky vo mzde sa platí v naturáliách (mýtne). Toto ustanovenie platí i pre štátne majetky a ostatné poľnohospodárske závody štátneho socialistického sektora, pokiaľ spracúvajú vo vlastných mlynoch zrnoviny pre svojich zamestnancov, a pre jednotné roľnícke družstvá, ktoré spracúvajú zrnoviny vo vlastných mlynoch pre svojich členov. Mýtne sa platí podľa určených sadzieb v tom druhu, ktorý bol spracovaný, a to ihneď pri prevzatí plodín na spracovanie.

Časť VII.
Plnenie dodávkovej povinnosti.

§ 29.

(1) Štátne majetky a ostatné poľnohospodárske závody štátneho socialistického sektora plnia dodávkovú povinnosť v druhoch a v množstve podľa hospodárskych smlúv (§ 3 ods. 2).

(2) Jednotné roľnícke družstvá, záhumienkári, členovia jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu, jednotlive hospodáriaci roľníci a ostatné osoby podliehajúce dodávkovej povinnosti plnia dodávkovú povinnosť v druhoch a v množstve podľa výmeru (§ 25 a § 26 ods. 2) alebo dodávkových smlúv (§ 26).

(3) Pestovatelia cukrovky, čakanky, ľanu, konopí, chmeľu, tabaku, ciroku metlového, koreninovej papriky a liečivých a aromatických rastlín sú povinní i po splnení povinnosti podľa odseku 2 predať štátu všetku úrodu týchto plodín mimo osiva potrebného pre vlastné hospodárstvo; taktiež chovatelia ovcí sú povinní i po splnení povinnej dodávky predať štátu všetok sber. Za takto dodané výrobky budú poskytnuté osobitné výhody.

(4) Pokiaľ je dodávková povinnosť určená pre skupinu niekoľko druhov poľnohospodárskych výrobkov, započítava sa dodávka jednotlivých druhov na plnenie dodávkovej povinnosti podľa určených vzájomných pomerov.

§ 30.

(1) Dodávky rastlinných výrobkov musia byť plnené zásadne ihneď pri sbere úrody, rovnomerne, podľa jej priebehu tak, aby boly splnené najneskoršie v lehotách určených pre ukončenie výkupu.

(2) Dodávky živočíšnych výrobkov plnia:

a) štátne majetky a ostatné poľnohospodárske závody štátneho socialistického sektora vo štvrťročných a mesačných lehotách podľa hospodárskych smlúv a v priebehu týchto lehôt rovnomerne;

b) jednotné roľnícke družstvá v rámci štvrťročných lehôt určených výmerom rovnomerne podľa pokynov vykupovača;

c) záhumienkári, členovia jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu, jednotlive hospodáriaci roľníci a ostatné osoby podliehajúce dodávkovej povinnosti podľa pokynov miestneho národného výboru tak, aby v jednotlivých štvrťročiach, poprípade mesiacoch alebo desaťdenných lehotách, bolo za celú obec zabezpečené množstvo, ktoré pre obec určí okresný splnomocnenec Ministerstva výkupu po dohode s vykupovačom.

§ 31.

(1) Poľnohospodárske výrobky, ktorými sa plní dodávková povinnosť, vykupujú len oprávnení vykupovači.

(2) Oprávnenými vykupovačmi sú národné podniky výkupné, ďalej národné podniky výrobné a obchodné, poprípade spotrebné družstvá, ktoré poverí Ministerstvo výkupu vykonávaním výkupu niektorých poľnohospodárskych výrobkov; pokiaľ ide o liečivé a aromatické rastliny, urobí tak Ministerstvo výkupu po dohode s Ministerstvom zdravotníctva.

(3) Vykupovači smú vykonávať výkup poľnohospodárskych výrobkov iba v obvodoch určených Ministerstvom výkupu.

§ 32.

Poľnohospodárske výrobky určené na plnenie dodávkovej povinnosti musia byť dodané do výkupného skladu alebo do iného miesta určeného vo výmere alebo v smluve. Dopravné výdavky do výkupného miesta znáša dodávajúci, pokiaľ vo výmere alebo v smluve nebolo určené inak.

§ 33.

(1) Akosť poľnohospodárskych výrobkov dodávaných vykupovačom musí zodpovedať určeným akostným normám. Pokiaľ nie je inak ustanovené, nesmú vykupovači preberať poľnohospodárske výrobky horšej akosti než aká je prípustná podľa akostných noriem.

(2) Na plnenie dodávkovej povinnosti sa započítavajú dodávky jednotlivých druhov poľnohospodárskych výrobkov v započítacej váhe, pokiaľ nebolo určené, že sa majú započítavať skutočnou váhou. Pre rôzne druhy alebo stupne akosti dodávaných poľnohospodárskych výrobkov môžu byť s prihliadnutím na ich dôležitosť pre národné hospodárstvo určené vyššie alebo nižšie započítacie váhy.

§ 34.

(1) Pre krajsky plánované poľnohospodárske závody štátneho socialistického sektora, jednotné roľnícke družstvá a záhumienkárov, ako i pre členov jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu, pre jednotlive hospodáriacich roľníkov a ostatné osoby podliehajúce dodávkovej povinnosti môže byť povolená zámena pri plnení dodávkovej povinnosti.

(2) Na plnenie zámenou možno použiť len tie poľnohospodárske výrobky, pri ktorých bola úplne splnená dodávková povinnosť, odovzdané naturálne odmeny a vrátená pôžička osiva (sadiva). Ministerstvo výkupu určí pomer pre vzájomné započítanie.

(3) Na zámenu môžu byť započítané iba dodávky poľnohospodárskych výrobkov, za ktoré neboly zaplatené vyššie ceny než sú ceny platné pre povinné dodávky, alebo za ktoré neboly poskytnuté iné výhody platné pre poľnohospodárske výrobky dodávané nad povinnú dodávku.

§ 35.

Záhumienkárom, členom jednotného roľníckeho družstva nižšieho typu a jednotlive hospodáriacim malým a stredným roľníkom z tej istej obce sa povoľuje plniť povinnú dodávku mäsa spoločne. Dodavateľ, ktorý dáva časť svojej dodávky v prospech druhého dodavateľa, musí mať splnenú vlastnú celoročnú povinnú dodávku mäsa.

§ 36.

(1) V prípadoch, keď jednotlivý poľnohospodársky závod bol postihnutý hromadným uhynutím dobytka alebo živelnou pohromou a nemôže v dôsledku toho splniť dodávkovú povinnosť určitého poľnohospodárskeho výrobku ani dodať zámenou iný druh, môže krajský splnomocnenec Ministerstva výkupu na návrh okresného národného výboru znížiť určenú dodávkovú povinnosť alebo odložiť jej splnenie na budúci rok.

(2) Ak bol hromadným uhynutím dobytka alebo živelnou pohromou postihnutý väčší počet poľnohospodárskych závodov, takže je tým znemožnené splnenie poľnohospodárskeho výrobného plánu za celú obec, okres alebo kraj, rozhodne o znížení dodávkovej povinnosti alebo o odložení jej splnenia na budúci rok:

ak ide o obec, krajský splnomocnenec na žiadosť okresného národného výboru a po vyjadrení krajského národného výboru,

ak ide o okres, Ministerstvo výkupu na žiadosť krajského národného výboru a po vyjadrení Ministerstva pôdohospodárstva,

ak ide o kraj, vláda na návrh ministrov pôdohospodárstva a výkupu na žiadosť krajského národného výboru.

(3) Ak nesplní poľnohospodársky závod i z iných dôvodov určenú dodávkovú povinnosť v bežnom roku, prevádza sa zpravidla nesplnená časť dodávkovej povinnosti na budúci rok podľa smerníc, ktoré určí Ministerstvo výkupu.

§ 37.

Jednotným roľníckym družstvám, záhumienkárom, členom jednotných roľníckych družstiev nižšieho typu a jednotlive hospodáriacim roľníkom sa dodané poľnohospodárske výrobky započítavajú na plnenie ich povinností v tomto poradí:

1. na plnenie dodávkových povinností, ktorých plnenie bolo odložené alebo prevedené z predchádzajúceho roku (§ 36),
2. na vrátenie pôžičky osiva (sadiva) poskytnutej štátom,
3. na plnenie dodávkových povinností a naturálnych odmien v bežnom roku.

§ 38.

(1) Evidenciu o výkupe všetkých poľnohospodárskych výrobkov s výnimkou technických plodín, liečivých a aromatických rastlín, korenín, ovocia a ďatelinových a trávnych semien vedú podľa jednotlivých dodavateľov okresní splnomocnenci Ministerstva výkupu. Vykupovači sú povinní predkladať im ihneď po prevzatí tovaru výkupné doklady a v určených lehotách predpísané výkazy o výkupe.

(2) Evidenciu o výkupe technických plodín, liečivých a aromatických rastlín, korenín, ovocia a ďatelinových a trávnych semien vedú podľa jednotlivých dodavateľov vykupovači, ktorí na tieto poľnohospodárske výrobky uzavierajú dodávkové smluvy (§ 26). Títo vykupovači sú povinní predkladať predpísané výkazy o výkupe svojim nadriadeným zložkám a splnomocnencom Ministerstva výkupu.

(3) Miestne národné výbory vedú pre svoje účely prehľady o dodávkových povinnostiach a ich plnení.

Časť VIII.
Zaistenie poľnohospodárskych výrobkov a vymáhanie dodávkových povinností.

§ 39.

(1) Okresný splnomocnenec Ministerstva výkupu môže vykonať predbežné zaistenie zásob poľnohospodárskych výrobkov v rozsahu potrebnom na splnenie dodávkovej povinnosti, ak je nebezpečenstvo, že poľnohospodárske výrobky budú odňaté verejnému zásobovaniu alebo ak nebola dodávková povinnosť v určených lehotách celkom alebo zčasti splnená.

(2) V prípadoch, keď je prípustné predbežné zaistenie zásob poľnohospodárskych výrobkov, môže okresný splnomocnenec vykonávať za účelom kontroly hospodárenia i zásob prehliadky v poľnohospodárskych závodoch a u ostatných osôb podliehajúcich dodávkovej povinnosti.

(3) Predbežné zaistenie môže sa vykonať iba za prítomnosti osoby zodpovednej za splnenie dodávkovej povinnosti alebo jej oprávneného zástupcu a za súčinnosti člena rady miestneho národného výboru.

(4) O výkone predbežného zaistenia spíše okresný splnomocnenec Ministerstva výkupu zápisnicu, v ktorej uvedie mená osôb pri výkone zúčastnených, výšku zaisťovanej alebo nesplnenej dodávkovej povinnosti, druhy a množstvá zaistených poľnohospodárskych výrobkov a iné význačné skutočnosti, ku ktorým došlo pri výkone predbežného zaistenia.

(5) Predbežne zaistené poľnohospodárske výrobky môže dať okresný splnomocnenec uskladniť na inom vhodnom mieste, ak je nebezpečenstvo, že by mohly byť odňaté verejnému zásobovaniu.

§ 40.

(1) Dodávkové povinnosti včas nesplnené vymáhajú okresní splnomocnenci Ministerstva výkupu.

(2) Po uplynutí lehoty určenej na splnenie dodávkovej povinnosti vyzve okresný splnomocnenec dlžníka písomnou upomienkou, aby dodávku splnil, pričom mu zároveň určí lehotu 10 dní na dodatočné splnenie.

(3) Po bezvýslednom uplynutí dodatočnej lehoty prikročí okresný splnomocnenec k nútenému odňatiu tých druhov poľnohospodárskych výrobkov, ktorými mala byť dodávková povinnosť splnená, poprípade iných druhov, ktoré môžu byť za ne dodané zámenou.

(4) Odňatie môže byť vykonané len v rozsahu potrebnom na splnenie dodávkovej povinnosti. Pri odňatí poľnohospodárskych výrobkov musí byť prítomná osoba zodpovedná za splnenie povinnej dodávky alebo jej oprávnený zástupca. Okresný splnomocnenec vykoná odňatie za súčinnosti člena rady miestneho národného výboru.

(5) O vykonanom odňatí spíše okresný splnomocnenec zápisnicu, v ktorej najmä uvedie mená osôb pri výkone zúčastnených, výšku nesplnenej povinnej dodávky, množstvo a druhy odňatých poľnohospodárskych výrobkov a iné významné skutočnosti, ku ktorým došlo pri výkone odňatia.

(6) Odňaté poľnohospodárske výrobky prevezme oprávnený vykupovač.

(7) Nesplnené dodávkové povinnosti jednotných roľníckych družstiev môžu byť vymáhané len na základe predchádzajúceho rozhodnutia súdu, že dodávka bola určená v súlade s predpismi o plnení dodávkovej povinnosti (§ 13 zákona).

Časť IX.
Záverečné ustanovenia.

§ 41.

Minister výkupu vydá, poprípade po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi, podrobné smernice na vykonanie jednotlivých ustanovení tohto nariadenia.

§ 42.

Zrušujú sa všetky predpisy, pokiaľ sú v rozpore s týmto nariadením; najmä sa zrušuje vládne nariadenie č. 57/1952 Sb., ktorým sa vykonáva zákon o dodávkovej povinnosti a o výkupe poľnohospodárskych výrobkov.

§ 43.

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom 1. januára 1954; vykoná ho minister výkupu po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Dr. Dolanský v. r.

Krosnář v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.